

**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Відділення педагогіки та фінансово-інформаційної діяльності
Циклова комісія викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступниця директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
15. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
15.1. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

освітньо-професійної програми **Початкова освіта**
підготовки **фахового молодшого бакалавра**
за галуззю знань **01 Освіта/ Педагогіка**
спеціальності **013 Початкова освіта**

Вінниця 2024

Робоча програма освітнього компонента 15.1. «Методика навчання української мови» з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта

РОЗРОБНИКИ:

Галина ХОМЦЬКА, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Тетяна ОМЕЛЯНЧИК, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

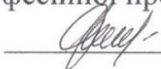
СХВАЛЕНО

Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова канд. пед. наук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Початкова освіта

 Ірина СТЕЦЮК

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії
викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін

28 серпня 2024 р., протокол № 1

Голова циклової комісії Олена ЖУПАНОВА

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов'язковий	
	Спеціальність 013 Початкова освіта		
Загальна кількість годин - 150	освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки: 3 курс	
		Семестр 5	Семестр 6
		Лекції - 10	Лекції - 32
		Семінари - 0	Семінари- 0
		Лаборатор. р. - 6	Лаборатор. р. - 7
		Практ. р - 14	Практ. Р. - 25
		Самостійна робота 56 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних- 5с.- 2; 6с.- 4 самостійної роботи здобувача освіти – 1,6		Вид контролю: екзамен	

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Мета методики української мови як навчального курсу – опанування майбутніми вчителями шкільних програм і підручників з рідної мови, розуміння закономірностей формування знань, умінь і навичок молодших школярів з української мови, оволодіння методикою формування в учнів системи початкових уявлень і понять з фонетики, лексики, словотвору, морфології, синтаксису, прийомами ознайомлення школярів з найважливішими нормами української літературної мови та правопису й здійснення на цій основі мовленнєвого розвитку дітей, підвищення їхньої мовленнєвої культури.

Методологічною основою освітнього компонента виступають: Державний стандарт початкової освіти, Концепція Нової української школи, Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту»; Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр.

Основні завдання методики навчання української мови:

- підготувати майбутніх учителів початкових класів до педагогічної діяльності в умовах реформування Нової української школи, реалізації концепції мовної освіти в Україні;
- ознайомити із метою і завданнями кожного змістового розділу, його змістом, основними теоретико - методичними засадами, безпосереднім зв'язком їх з науковими положеннями педагогіки, психології, мовознавства, літературознавства та методик їх навчання;
- виробити знання й вміння спрямовувати урок української мови та читання на формування цілісності знань, предметних та ключових компетентностей, цінностей і ставлень майбутніх учнів до навколишньої дійсності;
- охарактеризувати науково обґрунтовані й підтверджені досвідом принципи, методи та прийоми розкриття суті певних мовних чи мовленнєвих явищ, літературознавчих понять;
- забезпечити ознайомлення здобувачів освіти з вимогами для 1-2 класів: Державного стандарту початкової освіти (2018р.), концепції НУШ, Типової освітньої програми (О.Савченко), Типової освітньої програми (Р. Шиян); для 3-4 класів: Державного стандарту загальної початкової освіти (2011р.), оновленої шкільної програми та змістом навчального матеріалу в шкільних підручниках;
- здійснити під керівництвом методиста спостереження й аналіз показових уроків досвідчених учителів базових шкіл, різних видів за змістом (уроків навчання грамоти, класного й позакласного читання, граматики, орфографії, розвитку мовлення) та різних типів за основною дидактичною

метою (уроків на сприймання й усвідомлення нових знань і розвитку на їх основі вмінь і навичок: уроків повторення, узагальнення, систематизації знань);

- сформувати вміння самостійно складати конспекти уроків з української мови та читання, виготовляти та застосовувати дидактичний матеріал на уроках;

- аргументовано розглянути наскрізну міжпредметну, внутрішньопредметну, міждіяльнісну та міжсистемну інтеграцію, яка закладена в програмах, підручниках і має бути реалізована на уроці української мови та літературного читання;

- виробити методичну компетентність, науковість та творчий підхід до викладання української мови в початковій школі;

- навчити практично здійснювати реалізацію змістових ліній на уроках української мови, результативність та практичну доцільність використаних методів і засобів навчання;

- вміти аналізувати, узагальнювати та оцінювати передовий педагогічний досвід кращих вчителів початкових класів та презентувати його педагогічній спільноті.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності, що вимагає застосування положень і методів психолого-педагогічної науки та характеризується певною невизначеністю умов, а також нести відповідальність за результати своєї діяльності в освітньому процесі.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

2.2.3. Спеціальні компетентності

СК2. Здатність до планування, моделювання, конструювання, проектування, організації освітнього процесу в початковій школі.

СК3. Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК4. Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

СК5. Здатність до організації та проведення педагогічної діагностики учня.

СК6. Здатність визначати мету та завдання освітнього процесу, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із запланованими.

СК7. Здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів.

СК8. Здатність до проведення формувального та підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів.

СК9. Здатність до відстеження динаміки та забезпечення підтримки особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

СК11. Здатність до роботи в команді з профільними фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

СК12. Здатність до організації здоров'язбережувального, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища.

СК13. Здатність усвідомлювати особисті відчуття і почуття, управляти власними емоційними станами.

СК14. Здатність до усвідомлення потреби в саморозвитку з метою набуття додаткових професійних компетентностей.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання

РН1. Використовувати фахову літературу та інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі початкової школи.

РН2. Дотримуватися нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

РН3. Планувати роботу вчителя, а саме здійснювати: календарно-тематичне планування змісту освітніх галузей, поурочне планування, планування виховної роботи, планування професійного саморозвитку вчителя.

РН4. Здійснювати педагогічну діагностику молодшого школяра.

РН5. Розуміти сутність, принципи, зміст, методи, форми та організацію процесу навчання, виховання і розвитку молодших школярів.

РН6. Використовувати в освітньому процесі методики та систему теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

РН7. Проводити моніторинг якості навчальних досягнень, здійснювати контроль і оцінювання учнів початкової школи.

РН8. Забезпечувати підтримку особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

РН10. Взаємодіяти з колегами, профільними фахівцями та іншими учасниками освітнього процесу початкової школи.

РН12. Складати індивідуальну програму розвитку дитини з особливими освітніми потребами та знаходити оптимальні шляхи її реалізації.

РН14. Враховувати при створенні освітнього середовища індивідуальні потреби учнів.

РН15. Розуміти мету, систему цінностей та завдання професійної діяльності вчителя, та усвідомлювати свою роль (місію) як педагога початкової освіти.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- предмет, мету й завдання методики навчання української мови як педагогічної науки;
- наукові основи побудови курсу, його зв'язок з іншими дисциплінами – філософією, педагогікою, психологією, сучасною українською мовою, дитячою літературою, літературознавством, фізіологією та ін.;
- джерела розвитку методики української мови та методи її наукового дослідження;
- основні розділи курсу;
- Державний стандарт початкової освіти (2018р.), концепції НУШ, для 3-4 класів: Державний стандарт загальної початкової освіти (2011р.);
- мету, завдання й зміст шкільного курсу української мови;
- пріоритети сучасної мовної освіти, зокрема учнів початкової ланки загальноосвітньої школи;
- структуру й особливості змісту Типової освітньої програми (О.Савченко), Типової освітньої програми (Р. Шияна) з української мови;
- особливості нових підручників з української мови.

вміти:

- аналізувати зміст навчання дисциплін психолого-педагогічного та літературно-мовознавчого циклу з метою глибокого розуміння взаємозв'язку методики викладання української мови в початкових класах з іншими предметами;

- розмежовувати за розділами систему знань з сучасної української літературної мови для засвоєння курсу методики мови;
- використовувати основні методи наукових досліджень у процесі виконання індивідуальних дослідницько-пошукових завдань з методики викладання української мови;
- характеризувати структуру й зміст чинних програм і шкільних підручників з рідної мови.
- самостійно складати конспекти уроків з української мови та читання, виготовляти та застосовувати дидактичний матеріал на уроках;
- спрямовувати урок української мови та читання на формування цілісності знань, предметних та ключових компетентностей, цінностей і ставлень майбутніх учнів до навколишньої дійсності;
- практично здійснювати реалізацію змістових ліній на уроках української мови, результативність та практичну доцільність використаних методів і засобів навчання.

3. Програма освітнього компонента

5 семестр

Розділ I. Методика викладання української мови як педагогічна наука та навчальна дисципліна

Тема 1. Методика української мови в початкових класах як педагогічна наука й окрема навчальна дисципліна.

Предмет і завдання курсу. Зв'язок методики викладання української мови в початкових класах з іншими науками. Наукові основи побудови курсу методики викладання української мови в початкових класах.

Методи наукового дослідження: вивчення літератури з методики мови і суміжних дисциплін, спостереження за навчально-виховним процесом, вивчення й узагальнення передового досвіду, педагогічний експеримент та ін.

Джерела вивчення курсу методики викладання української мови в початкових класах.

Основна література до курсу, її структурні компоненти, відомості про авторів, цільове призначення. Короткий історико-критичний огляд методичних праць українських діячів науки й культури ХІХ – початку ХХ століття.

Основні розділи курсу, їх зумовленість змістом, завданнями рідної мови як навчальної дисципліни в системі занять у початкових класах.

Тема 2. Українська мова як навчальний предмет в початкових класах. Принципи побудови змісту початкової мовної освіти.

Мета й завдання навчання української мови в початкових класах за чинною програмою. Комунікативна спрямованість початкового курсу мови.

Зміст навчання й обсяг знань і навичок учнів з української мови в 1-4 класах. Нормативно-правові документи, які декларують зміст навчання української мови: «Концепція мовної освіти», «Державний стандарт початкової загальної освіти» (освітня галузь – „Мови і літератури”), Концепція «Нова українська школа». Огляд Типової освітньої програми (О.Савченко), Типової освітньої програми (Р. Шияна) і підручників з української мови. Альтернативні підручники (спільні та відмінні підходи вчених до побудови підручників).

Тема 3. Аналіз чинної програми з української мови.

Тема 4. Сучасні принципи, методи й засоби навчання української мови в початкових класах. Урок як основна форма освітнього процесу з української мови.

Загальнодидактичні та лінгвометодичні принципи навчання української мови в початкових класах. Методи навчання української мови та їх класифікація. Прийом як елемент методу навчання. Фактори, що зумовлюють вибір методів і прийомів навчання. Засоби навчання: підручник, дидактичний матеріал, демонстраційний матеріал (наочність), роздавальний матеріал, технічні засоби навчання (ТЗН). Вимоги до сучасного уроку української мови в початкових класах. Питання про типологію уроків української мови. Структура найпоширенішого типу уроку – комбінованого. Планування роботи вчителя на уроках української мови. Підготовка вчителя до уроку.

Тема 5. Аналіз чинних шкільних підручників як основного засобу навчання української мови. Принципи побудови букварів.

Розділ II. Методика навчання грамоти

Тема 6. Наукові основи методики навчання грамоти

Читання й письмо – складові навчання грамоти. Урахування психологічних засад у процесі навчання шестирічних школярів. Історичний огляд методів навчання грамоти. Особливості сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти, його основні принципи. Основні прийоми звукового аналізу й синтезу. Основні періоди та етапи навчання грамоти за звуковим аналітико-синтетичним методом. Освітнє середовище у Новій українській школі.

Тема 7. Добукварний (добуквенний) період навчання грамоти.

Тривалість, мета й завдання добукварного (добуквенного) періоду навчання грамоти. Особливості структури й методики уроків читання й письма в добукварний (добуквенний) період навчання грамоти: орієнтовні структури уроків. Методика формування у першокласників початкових

уявлень про слово, речення, склад, наголос, звуки мови, класифікацію звуків та звуковий аналіз.

Тема 8. Спостереження відеофрагментів уроків навчання грамоти добукварного (добуквеного) періоду.

Тема 9. Побудова плану-конспекту уроку навчання грамоти в добукварний (добуквений) період за розворотом сторінок Букваря.

Тема 10. Букварний (буквений) період навчання грамоти. Особливості уроків читання букварного (буквеного) періоду.

Букварний (буквений) період навчання грамоти: його тривалість, етапи, мета й завдання. Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів у букварний (буквений) період навчання грамоти (програмові вимоги). Особливості опрацювання матеріалу на першому етапі букварного (буквеного) періоду навчання грамоти. Особливості опрацювання матеріалу на другому етапі букварного (буквеного) періоду навчання грамоти. Типи уроків читання в букварний (буквений) період навчання грамоти. Структура уроку читання на ознайомлення з новою буквою. Особливості звукового й звуко-буквеного аналізу слів у період навчання грамоти.

Тема 11. Побудова за розворотом сторінок Букваря плану-конспекту уроку ознайомлення з новою буквою, що позначає приголосний звук.

Колективне складання плану проведення уроку читання на ознайомлення з новою буквою на позначення звука [ш] з використанням відповідної дидактичної структури.

Тема 12. Спостереження й аналіз уроку читання в букварний (буквений) період навчання грамоти.

Тема 13. Ознайомлення з методикою формування навичок письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.

Психолого-педагогічні та гігієнічні вимоги до процесу навчання письма шестирічних учнів. Характеристика рукописного шрифту для навчання письма шестирічних першокласників. Методи навчання письма. Види робіт з письма в букварний (буквений) період навчання грамоти. Структура уроку письма на вивчення нової букви.

Тема 14. Обговорення та уточнення укладених самостійно планів-конспектів уроків письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.

Тема 15. Спостереження й аналіз уроку письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.

Тема 16. Післябукварний (післябуквений) період навчання грамоти: його основні завдання та особливості уроків читання й письма.

Мета й завдання після букварного (післябуквеного) періоду навчання грамоти. Програмові вимоги. Особливості уроків читання в після букварний (післябуквений) період навчання грамоти. Особливості уроків письма в післябукварний (післябуквений) період навчання грамоти.

Тема 17. Спостереження й аналіз уроку навчання грамоти післябукварного (післябуквеного) періоду.

Тема 18. Встановлення особливостей уроків навчання грамоти в малокомплектній школі.

Малокомплектні школи в Україні. Комплектування класів-комплектів. Особливості складання розкладу уроків у малокомплектній школі. Орієнтовна структура уроку вивчення нового матеріалу в умовах одночасної роботи з учнями 1 і 3 класів. Роль самостійної роботи учнів в умовах роботи класу-комплекту; види самостійної роботи з навчання грамоти.

Тема 19. Узагальнення й систематизація вивченого.

6 семестр

Розділ III. Методика засвоєння елементів різних розділів української мови

Тема 20. Методика вивчення розділу „Мова й мовлення”.

Методика формування уявлень про мову й мовлення, культуру мовлення та етикет спілкування.

Тема 21. Ознайомлення з методикою вивчення розділу „Текст”.

Методика формування в учнів уявлення про текст, його тему, основну думку, типи текстів, їх будову, засоби зв'язку речень у тексті.

Тема 22. Методика повторення, поглиблення, узагальнення й систематизації фонетико-графічних знань.

Зміст фонетико-графічного матеріалу, що вивчається в початкових класах. Ознайомлення з особливостями голосних і приголосних звуків. Методика вивчення наголосу та складів. Звуковий і звуко-буквений аналіз, методика їх проведення.

Тема 23. Спостереження й аналіз фрагментів уроку формування орфоепічних умінь на основі знань з фонетики і графіки.

Тема 24. Опрацювання методики роботи над елементами лексикології.

Значення, зміст, напрями та завдання вивчення лексичного матеріалу в початкових класах. Організація вивчення лексичних тем у початкових класах. Робота над засвоєнням поняття про слово та його лексичне значення, над усвідомленням прямого й переносного значення, багатозначністю слова, синонімами, антонімами, омонімами. Методика лексичного розбору.

Розділ IV. Методика вивчення орфографії

Тема 25. Методика формування орфографічних навичок у молодших школярів.

Значення, завдання та місце засвоєння учнями початкових класів орфографічного матеріалу. Психологічні й лінгвістичні основи процесу формування орфографічних умінь і навичок. Залежність методики навчання орфографії від лінгвістичної при роди написань. Методика роботи над орфографічним правилом. Види орфографічних вправ. Перевірка й оцінювання правописних умінь.

Тема 26. Характеристика методичного апарату шкільних підручників з правописних тем, складання фрагментів уроків на ознайомлення з орфографічним правилом та моделювання їх в аудиторії.

Розділ V. Методика вивчення граматичного матеріалу

Тема 27. Етапи й методика формування граматичних понять.

Значення вивчення елементів граматики. Граматичне поняття та етапи його формування. Граматичні вправи.

Тема 28. Ознайомлення з методикою вивчення будови слова.

Значення і завдання роботи над морфемною будовою слова. Методика розкриття понять: споріднені слова, основа слова, закінчення, корінь, префікс, суфікс, спільнокореневі слова. методика морфемного розбору слів.

Тема 29. Система вивчення іменника.

Зміст навчального матеріалу про іменник у початкових класах. Формування загального поняття про іменник. Методика вивчення роду, числа та відмінків іменника.

Тема 30. Ознайомлення з системою роботи над прикметником.

Зміст навчального матеріалу про прикметник. Формування загального поняття про прикметник. Методика вивчення роду, числа та відмінювання прикметників.

Тема 31. Методика ознайомлення учнів з числівником.

Обсяг навчального матеріалу про числівник у початкових класах. Формування в учнів загального уявлення про числівник як частину мову. Методика вироблення у школярів уміння наголошувати й писати окремі числівники, утворювати деякі їхні відмінкові форми, а також правильно вживати слова цієї частини мови у своєму мовленні.

Тема 32. Методика ознайомлення учнів із займенником.

Обсяг навчального матеріалу про займенник у початкових класах. Формування в учнів загального поняття про займенник. Методика опрацювання граматичних категорій займенників.

Тема 33. Система роботи над дієсловом.

Зміст навчального матеріалу про дієслово у початкових класах. Формування загального поняття про дієслово. Методика вивчення числа, роду дієслів. Формування поняття про неозначену форму дієслова та дієвідмінювання дієслів.

Тема 34. Методика ознайомлення учнів з прислівником.

Зміст навчального матеріалу про прислівник в початкових класах. Формування в учнів поняття про прислівник як частину мови. Збагачення словника учнів прислівниками, близькими й протилежними за значеннями, розвиток уміння доречного вживання їх у мовленні.

Тема 35. Спостереження та аналіз уроків ознайомлення учнів з прийменником і сполучником.

Зміст навчального матеріалу про службові частини мови в початкових класах. Формування уявлення про службові частини мови. Ознайомлення учнів з прийменником і сполучником.

Тема 36. Морфологічний розбір та методика його проведення.

Тема 37. Система роботи над елементами синтаксису й пунктуації.

Значення та зміст навчального матеріалу з синтаксису в початкових класах. Формування поняття про речення. Вивчення типів речень за метою висловлювання та інтонацією. Робота над засвоєнням понять „основа речення” і „члени речення” та синтаксичного зв'язку між членами речення. Вивчення однорідних членів речення. Ознайомлення учнів початкових класів зі складним реченням. Синтаксичний розбір речення.

Тема 38. Обговорення та уточнення укладених самостійно планів-конспектів уроків на вивчення мовної теми.

Тема 39. Спостереження й аналіз уроку вивчення мовного матеріалу в досвідчених учителів.

Розділ VI. Методика розвитку мовлення молодших школярів

Тема 40. Наукові основи методики розвитку мовлення дітей.

Сутність мовленнєвої змістової лінії та її місце серед інших компонентів сучасної початкової мовної освіти. Основні поняття методики розвитку мовлення. Методи розвитку зв'язного мовлення. Напрями розвитку мовлення учнів початкових класів на вимовному, лексичному, граматичному та текстовому рівнях.

Тема 41. Робота з розвитку мовлення учнів початкових класів на вимовному, лексичному та граматичному рівнях.

Удосконалення орфоепічних та інтонаційних умінь молодших школярів. Збагачення, уточнення й активізація словника учнів. Засвоєння літературних норм української мови. Розвиток граматичної будови мовлення учнів.

Тема 42. Удосконалення аудіативних умінь учнів початкових класів.

Програмові вимоги до удосконалення в учнів початкових класів аудіативних умінь. Напрями роботи з навчання молодших школярів аудіювати. Вправи на вироблення умінь слухати й розуміти чуже мовлення. Етапи підготовчої роботи до аудіювання. Вимоги до аудіотекстів. Проведення контрольної перевірки й оцінювання аудіативних умінь.

Тема 43. Удосконалення діалогічного мовлення учнів початкових класів.

Особливості діалогу як форми мовленнєвої діяльності. Зміст роботи над діалогічним мовленням у початкових класах. Види завдань з розвитку діалогічного мовлення. Підготовча робота до складання діалогів. Засвоєння школярами формул мовленнєвого етикету. Контрольна перевірка й оцінювання діалогічних умінь учнів.

Тема 44. Удосконалення в учнів початкових класів умінь будувати зв'язне монологічне висловлювання. Види переказів і методика роботи над ними.

Особливості монологу як форми мовленнєвої діяльності. Зміст роботи над монологічним висловлюванням у початковій школі. Етапи

процесу творення висловлювання. Види текстових вправ. Переказ як один з основних видів роботи з розвитку зв'язного мовлення. Види переказів. Програмові вимоги до навчання дітей переказувати. Методика навчання переказу.

Тема 45. Види творів і методика роботи над ними.

Твір як один з основних видів роботи з розвитку зв'язного мовлення. Види творів. Програмові вимоги до навчання учнів складати твори. Етапи роботи над написанням твору. Прийоми роботи на кожному етапі. Перевірка та оцінювання умінь переказувати та складати твори.

Тема 46. Обговорення й уточнення самотійно складених конспектів уроків розвитку зв'язного мовлення.

Тема 47. Спостереження й аналіз уроку розвитку зв'язного мовлення у досвідчених учителів.

Розділ VII. Методика навчання літературного читання

Тема 48. Літературне читання як навчальний предмет у початкових класах; його значення для формування особистості школяра.

Виховне, освітньо-пізнавальне та розвивальне значення читання в початкових класах. Наукові основи методики читання. Історія її становлення. Мета й завдання уроків читання; характеристика змістових ліній навчального предмета.

Тема 49. Види та способи читання. Якості повноцінного читання.

Способи та види читання; послідовність їх запровадження. Якості читання та прийоми їх формування.

Тема 50. Вивчення стану навички читання.

Перевірка стану сформованості навички читання вголос, мовчки, напам'ять. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів, передбачених іншими змістовими лініями.

Тема 51. Структура і методика проведення уроку ознайомлення з новим твором. Етапи роботи над текстом художнього твору.

Основні типи уроків класного читання. Структурні компоненти (етапи) уроку ознайомлення з новим твором. Основний зміст окремих етапів уроку читання на ознайомлення з новим твором.

Тема 52. Ознайомлення з методикою опрацювання прозових творів у початковій школі.

Програмові вимоги до опрацювання прозових творів на уроках літературного читання в 2-4 класах. Методика опрацювання оповідань. Методика роботи над казкою. Робота над легендою. Особливості роботи над науково-художніми текстами.

Тема 53. Методика опрацювання віршів та байок.

Програмові вимоги до опрацювання віршованих творів на уроках літературного читання в 2-4 класах. Методика опрацювання віршів. Методика роботи над байкою. Опрацювання партитури для виразного читання вірша та байки.

Тема 54. Опрацювання методики роботи над загадками, прислів'ями і скоромовками.

Місце загадок, прислів'їв, скоромовок у структурі навчального матеріалу та програмові вимоги до їх опрацювання.

Тема 55. Колективне складання плану-конспекту вивчення одного літературного жанру.

Тема 56. Методика проведення узагальнюючих уроків читання.

Місце та завдання уроків узагальнення знань. Зорієнтованість чинних підручників на підведення підсумків з певної теми та розділу. Структура і зміст узагальнюючих уроків; підготовка до їх проведення.

Тема 57. Відвідування школи з метою спостереження й аналізу показових уроків читання художніх творів різних жанрів.

Тема 58. Літературознавча пропедевтика на уроках читання. Літературна компетентність молодшого школяра.

Тема 59. Позакласне читання як різновид читання. Система навчання самостійному читанню.

Мета, завдання позакласного читання. Форми керівництва позакласним читанням. Зв'язок позакласного читання з класним. Періоди (етапи) формування у молодших школярів читацької самостійності.

Тема 60. Аналіз структури й методики уроку позакласного читання у підготовчий період формування самостійного читання.

Програмові вимоги до формування читацької самостійності у підготовчий період. Структура уроків-фрагментів позакласного читання у підготовчий період формування читацької самостійності. Методичні рекомендації до проведення уроків-фрагментів позакласного читання у підготовчий період формування читацької самостійності.

Тема 61. Структура й методика проведення уроку позакласного читання в початковий період формування читацької самостійності.

Програмові вимоги до формування читацької самостійності молодших школярів у початковий період. Особливості позакласного читання в початковий період формування читацької самостійності. Структура строку позакласного читання в початковий період формування читацької самостійності та орієнтовний зміст кожного його етапу.

Тема 62. Ознайомлення з структурою й методикою уроків позакласного читання в основний період формування читацької самостійності.

Програмові вимоги до формування читацької самостійності молодших школярів в основний період. Структура уроку позакласного читання в основний період формування читацької самостійності та орієнтовний зміст кожного його етапу.

Тема 63. Колективне складання плану-конспекту уроку позакласного читання.

Тема 64. Перегляд відеоуроку позакласного читання.

Тема 65. Підсумкова контрольна робота.

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин						
	Денна форма						
	усього	аудиторні	у тому числі				самост. робота
лекції			семінари	лаборатор.	практичні		
5 семестр							
Розділ І. Методика викладання української мови як педагогічна наука та навчальна дисципліна							
Тема 1. Методика української мови в початкових класах як педагогічна наука й окрема навчальна дисципліна.	3	2	2	-	-	-	1
Тема 2. Українська мова як навчальний предмет в початкових							

класах. Принципи побудови змісту початкової мовної освіти.	2	1	1	-	-	-	1
Тема 3. Аналіз чинної програми з української мови.	1	1	-	-	-	1	-
Тема 4. Сучасні принципи, методи й засоби навчання української мови в початкових класах. Урок як основна форма освітнього процесу з української мови.	3	1	1	-	-	-	2
Тема 5. Аналіз чинних шкільних підручників як основного засобу навчання української мови. Принципи побудови букварів.	1	1	-	-	-	1	-
II. Методика навчання грамоти							
Тема 6. Наукові основи методики навчання грамоти	3	2	2	-	-	-	1
Тема 7. Добукварний (добуквений) період навчання грамоти.	3	1	1	-	-	-	2
Тема 8. Спостереження відео-фрагментів уроків навчання грамоти добукварного (добуквеного) періоду.	1	1	-	-	1	-	-
Тема 9. Побудова плану-конспекту уроку навчання грамоти в добукварний (добуквений) період за розворотом сторінок Букваря.	3	2	-	-	-	2	1
Тема 10. Букварний (буквений) період навчання грамоти. Особливості уроків читання букварного (буквеного) періоду.	4	2	2	-	-	-	2

Тема 11. Побудова за розворотом сторінок Букваря плану-конспекту уроку ознайомлення з новою буквою, що позначає приголосний звук.	3	2	-	-	-	2	1
Тема 12. Спостереження й аналіз уроку читання в букварний (буквений) період навчання грамоти.	2	2	-	-	2	-	-
Тема 13. Ознайомлення з методикою формування навичок письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.	4	2	-	-	-	2	2
Тема 14. Обговорення та уточнення укладених самостійно планів-конспектів уроків письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.	3	2	-	-	-	2	1
Тема 15. Спостереження й аналіз уроку письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.	2	2	-	-	2	-	-
Тема 16. Післябукварний (післябуквений) період навчання грамоти: його основні завдання та особливості уроків читання й письма.	2	1	1	-	-	-	1
Тема 17. Спостереження й аналіз уроку навчання грамоти післябукварного (післябуквеного) періоду.	2	1	-	-	1	-	1
Тема 18. Встановлення особливостей уроків навчання грамоти в малокомплектній школі.	2	2	-	-	-	2	-
Тема 19. Узагальнення й	2	2	-	-	-	2	-

систематизація вивченого.							
Разом	46	30	10	-	6	14	16
6 семестр							
Розділ III. Методика засвоєння елементів різних розділів української мови							
Тема 20. Методика вивчення розділу «Мова й мовлення».	2	1	1	-	-	-	1
Тема 21. Ознайомлення з методикою вивчення розділу «Текст».	2	1	-	-	-	1	1
Тема 22. Методика повторення, поглиблення, узагальнення й систематизації фонетико-графічних знань.	3	2	2	-	-	-	1
Тема 23. Спостереження й аналіз фрагментів уроку формування орфоепічних умінь на основі знань з фонетики і графіки.	2	2	-	-	2	-	-
Тема 24. Опрацювання методики роботи над елементами лексикології.	3	2	-	-	-	2	1
Розділ IV. Методика вивчення орфографії							
Тема 25. Методика формування орфографічних навичок у молодших школярів.	2	2	2	-	-	-	-
Тема 26. Характеристика методичного апарату шкільних підручників з правописних тем, складання фрагментів уроків на ознайомлення з орфографічним правилом та моделювання їх в аудиторії.	2	2	-	-	-	2	-
Розділ V. Методика вивчення граматичного матеріалу							
Тема 27. Етапи й методика формування граматичних понять.	2	2	2	-	-	-	-
Тема 28. Ознайомлення з методикою вивчення будови слова.	3	2	-	-	-	2	1

Тема 29. Система вивчення іменника.	3	2	2	-	-	-	1
Тема 30. Ознайомлення з системою роботи над прикметником.	3	2	-	-	-	2	1
Тема 31. Методика ознайомлення учнів з числівником.	2	1	-	-	-	1	1
Тема 32. Методика ознайомлення учнів із займенником.	2	1	-	-	-	1	1
Тема 33. Система роботи над дієсловом.	4	2	2	-	-	-	2
Тема 34. Методика ознайомлення учнів з прислівником.	2	1	1	-	-	-	1
Тема 35. Спостереження та аналіз уроків ознайомлення учнів з прийменником і сполучником.	2	1	-	-	1	-	1
Тема 36. Морфологічний розбір та методика його проведення.	2	2	-	-	-	2	-
Тема 37. Система роботи над елементами синтаксису й пунктуації.	4	2	2	-	-	-	2
Тема 38. Обговорення та уточнення укладених самостійно планів-конспектів уроків на вивчення мовної теми.	1	1	-	-	-	1	-
Тема 39. Спостереження й аналіз уроку вивчення мовного матеріалу в досвідчених учителів.	1	1	-	-	1	-	-
Розділ VI. Методика розвитку мовлення молодших школярів							
Тема 40. Наукові основи методики розвитку мовлення дітей.	2	1	1	-	-	-	1
Тема 41. Робота з розвитку мовлення учнів початкових класів на вимовному, лексичному та граматичному рівнях.	2	1	1	-	-	-	1

Тема 42. Удосконалення аудіативних умінь учнів початкових класів.	2	1	1	-	-	-	1
Тема 43. Удосконалення діалогічного мовлення учнів початкових класів.	2	1	1	-	-	-	1
Тема 44. Удосконалення в учнів початкових класів умінь будувати зв'язне монологічне висловлювання. Види переказів і методика роботи над ними.	2	1	1	-	-	-	1
Тема 45. Види творів і методика роботи над ними.	2	1	1	-	-	-	1
Тема 46. Обговорення й уточнення самостійно складених конспектів уроків розвитку зв'язного мовлення.	1	1	-	-	-	1	-
Тема 47. Спостереження й аналіз уроку розвитку зв'язного мовлення у досвідчених учителів.	1	1	-	-	1	-	-
Розділ VII. Методика навчання літературного читання							
Тема 48. Літературне читання як навчальний предмет у початкових класах; його значення для формування особистості школяра.	4	2	2	-	-	-	2
Тема 49. Види та способи читання. Якості повноцінного читання.	3	2	2	-	-	-	1
Тема 50. Вивчення стану навички читання.	2	1	-	-	-	1	1
Тема 51. Структура і методика проведення уроку ознайомлення з новим твором. Етапи роботи над текстом художнього твору.	3	1	1	-	-	-	2
Тема 52. Ознайомлення з методикою опрацювання прозових творів у початковій школі.	3	2	-	-	-	2	1

Тема 53. Методика опрацювання віршів та байок.	3	2	2	-	-	-	1
Тема 54. Опрацювання методики роботи над загадками, прислів'ями і скоромовками.	2	1	-	-	-	1	1
Тема 55. Колективне складання плану-конспекту вивчення одного літературного жанру.	3	1	-	-	-	1	2
Тема 56. Методика проведення узагальнюючих уроків читання.	2	1	1	-	-	-	1
Тема 57. Відвідування школи з метою спостереження й аналізу показових уроків читання художніх творів різних жанрів.	2	1	-	-	1	-	1
Тема 58. Літературознавча пропедевтика на уроках читання. Літературна компетентність молодшого школяра.	3	2	2	-	-	-	1
Тема 59. Позакласне читання як різновид читання. Система навчання самостійному читанню.	3	2	2	-	-	-	1
Тема 60. Аналіз структури й методики уроку позакласного читання у підготовчий період формування самостійного читання.	1	1	-	-	-	1	-
Тема 61. Структура й методика проведення уроку позакласного читання в початковий період формування читацької самостійності.	2	1	-	-	-	1	1
Тема 62. Ознайомлення з структурою й методикою уроків позакласного читання в основний період формування читацької самостійності.	3	1	-	-	-	1	2
Тема 63. Колективне складання плану-конспекту уроку позакласного	2	1	-	-	-	1	1

читання.								
Тема 64. Перегляд відеоуроку позакласного читання.	1	1	-	-	1	-	-	
Тема 65. Підсумкова контрольна робота	1	1	-	-	-	1	-	
Разом	104	64	32	-	7	25	40	
Усього годин	150	94	42	-	13	39	56	

5. Теми семінарських занять (не передбачено навчальним планом)

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	3	Аналіз чинної програми з української мови.	1
2.	5	Аналіз чинних шкільних підручників як основного засобу навчання української мови. Принципи побудови букварів.	1
3.	9	Побудова плану-конспекту уроку навчання грамоти в добукварний (добуквений) період за розворотом сторінок Букваря.	2
4.	11	Побудова за розворотом сторінок Букваря плану-конспекту уроку ознайомлення з новою буквою, що позначає приголосний звук.	2
5.	13	Ознайомлення з методикою формування навичок письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.	2
6.	14	Обговорення та уточнення укладених самостійно планів-конспектів уроків письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.	2
7.	18	Встановлення особливостей уроків навчання грамоти в малокомплектній школі.	2
8.	19	Узагальнення й систематизація вивченого.	2
9.	21	Ознайомлення з методикою вивчення розділу «Текст».	1
10.	24	Опрацювання методики роботи над елементами лексикології.	2
		Характеристика методичного апарату шкільних	

11.	26	підручників з правописних тем, складання фрагментів уроків на ознайомлення з орфографічним правилом та моделювання їх в аудиторії.	2
12.	28	Ознайомлення з методикою вивчення будови слова.	2
13.	30	Ознайомлення з системою роботи над прикметником.	2
14.	31	Методика ознайомлення учнів з числівником.	1
15.	32	Методика ознайомлення учнів із займенником.	1
16.	36	Морфологічний розбір та методика його проведення.	2
17.	38	Обговорення та уточнення укладених самостійно планів-конспектів уроків на вивчення мовної теми.	1
18.	46	Обговорення й уточнення самостійно складених конспектів уроків розвитку зв'язного мовлення.	1
19.	50	Вивчення стану навички читання.	1
20.	52	Ознайомлення з методикою опрацювання прозових творів у початковій школі.	2
21.	54	Опрацювання методики роботи над загадками, прислів'ями і скоромовками.	1
22..	55	Колективне складання плану-конспекту вивчення одного літературного жанру.	1
23.	60	Аналіз структури й методики уроку позакласного читання у підготовчий період формування самостійного читання.	1
24.	61	Структура й методика проведення уроку позакласного читання в початковий період формування читацької самостійності.	1
25.	62	Ознайомлення з структурою й методикою уроків позакласного читання в основний період формування читацької самостійності.	1
26.	63	Колективне складання плану-конспекту уроку позакласного читання.	1
27.	65	Підсумкова контрольна робота	1
Разом			39

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	8	Спостереження відео- фрагментів уроків навчання грамоти добукарного (добуквеного) періоду.	1
2.	12	Спостереження й аналіз уроку читання в букварний (буквений) період навчання грамоти.	2
3.	15	Спостереження й аналіз уроку письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.	2
4.	17	Спостереження й аналіз уроку навчання грамоти післябукварного (післябуквеного) періоду.	1
5.	23	Спостереження й аналіз фрагментів уроку формування орфоепічних умінь на основі знань з фонетики і графіки.	2
6.	35	Спостереження та аналіз уроків ознайомлення учнів з прийменником і сполучником.	1
7.	39	Спостереження й аналіз уроку вивчення мовного матеріалу в досвідчених учителів.	1
8.	47	Спостереження й аналіз уроку розвитку зв'язного мовлення у досвідчених учителів.	1
9.	57	Відвідування школи з метою спостереження й аналізу показових уроків читання художніх творів різних жанрів.	1
10.	64	Перегляд відеоуроку позакласного читання.	1
Разом			13

8. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Методика української мови в початкових класах як педагогічна наука й окрема навчальна дисципліна.	1
2.	2	Українська мова як навчальний предмет в початкових класах. Принципи побудови змісту початкової мовної освіти.	1
3.	4	Сучасні принципи, методи й засоби навчання української мови в початкових класах. Урок як основна форма освітнього процесу з української мови.	2
4.	6	Наукові основи методики навчання грамоти	1

5.	7	Добукварний (добуквений) період навчання грамоти.	2
6.	9	Побудова плану-конспекту уроку навчання грамоти в добукварний (добуквений) період за розворотом сторінок Букваря.	1
7.	10	Букварний (буквений) період навчання грамоти. Особливості уроків читання букварного (буквеного) періоду.	2
8.	11	Побудова за розворотом сторінок Букваря плану-конспекту уроку ознайомлення з новою буквою, що позначає приголосний звук.	1
9.	13	Ознайомлення з методикою формування навичок письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.	2
10.	14	Обговорення та уточнення укладених самостійно планів-конспектів уроків письма в букварний (буквений) період навчання грамоти.	1
11.	16	Післябукварний (післябуквений) період навчання грамоти: його основні завдання та особливості уроків читання й письма.	1
12.	17	Спостереження й аналіз уроку навчання грамоти післябукварного (післябуквеного) періоду.	1
13.	20	Методика вивчення розділу «Мова й мовлення».	1
14.	21	Ознайомлення з методикою вивчення розділу «Текст».	1
15.	22	Методика повторення, поглиблення, узагальнення й систематизації фонетико-графічних знань.	1
16.	24	Опрацювання методики роботи над елементами лексикології.	1
17.	28	Ознайомлення з методикою вивчення будови слова.	1
18.	29	Система вивчення іменника.	1
19.	30	Ознайомлення з системою роботи над	1

		прикметником.	
20.	31	Методика ознайомлення учнів з числівником.	1
21.	32	Методика ознайомлення учнів із займенником.	1
22.	33	Система роботи над дієсловом.	2
23.	34	Методика ознайомлення учнів з прислівником.	1
24.	35	Спостереження та аналіз уроків ознайомлення учнів з прийменником і сполучником.	1
25.	37	Система роботи над елементами синтаксису й пунктуації.	2
26.	40	Наукові основи методики розвитку мовлення дітей.	1
27.	41	Робота з розвитку мовлення учнів початкових класів на вимовному, лексичному та граматичному рівнях.	1
28.	42	Удосконалення аудіативних умінь учнів початкових класів.	1
29.	43	Удосконалення діалогічного мовлення учнів початкових класів.	1
30.	44	Удосконалення в учнів початкових класів умінь будувати зв'язне монологічне висловлювання. Види переказів і методика роботи над ними.	1
31.	45	Види творів і методика роботи над ними.	1
32.	48	Літературне читання як навчальний предмет у початкових класах; його значення для формування особистості школяра.	2
33.	49	Види та способи читання. Якості повноцінного читання.	1
34.	50	Вивчення стану навички читання.	1
35.	51	Структура і методика проведення уроку ознайомлення з новим твором. Етапи роботи над текстом художнього твору.	2
36.	52	Ознайомлення з методикою опрацювання прозових творів у початковій школі.	1

37.	53	Методика опрацювання віршів та байок.	1
38.	54	Опрацювання методики роботи над загадками, прислів'ями і скоромовками.	1
39.	55	Колективне складання плану-конспекту вивчення одного літературного жанру.	2
40.	56	Методика проведення узагальнюючих уроків читання.	1
41.	57	Відвідування школи з метою спостереження й аналізу показових уроків читання художніх творів різних жанрів.	1
42.	58	Літературознавча пропедевтика на уроках читання. Літературна компетентність молодшого школяра.	1
43.	59	Позакласне читання як різновид читання. Система навчання самостійному читанню.	1
44.	61	Структура й методика проведення уроку позакласного читання в початковий період формування читацької самостійності.	1
45.	62	Ознайомлення з структурою й методикою уроків позакласного читання в основний період формування читацької самостійності.	2
46.	63	Колективне складання плану-конспекту уроку позакласного читання.	1
Разом			56

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента 15. Методика навчання української мови спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні дисципліни, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з методики навчання української мови застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.

3. Імітаційне навчання, основою якого є імітаційно-ігрове моделювання в умовах навчання процесів, що відбуваються в реальній системі.

4. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, індивідуальний тренінг, комп'ютерні програми тощо); діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: екзамени; стандартизовані тести; командні проєкти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий (екзамен).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі усного екзамену за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає три питання (два теоретичних а третє - практичне). Екзаменаційні білети повинні бути затвердженими в установленому порядку.

Екзамен є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – складання планів-конспектів уроків мови та літературного читання за програмою початкової школи.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання екзамену.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання

<p>Оцінка «відмінно» Здобувач освіти відповідно до програми виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності. бездоганно володіє фактичним матеріалом з методики, легко оперує всіма методичними та педагогічними термінами, підкріплює теоретичні положення власними прикладами, усвідомлює вимоги шкільної програми, розуміє структуру та знає зміст підручників 1-4 класів, ознайомився з практикою роботи вчителів початкових класів, звернувши увагу на</p>

позитивний досвід, може встановити зв'язок між матеріалом, що вивчається, з матеріалом, засвоєним у процесі вивчення інших предметів, буде відповідь за власним планом, супроводжуючи її доречними прикладами, вміє застосовувати знання в нестандартних ситуаціях, створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання, яке відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю.

Оцінка «добре» Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з дисципліни, точно формулює визначення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом дисципліни, проте не завжди вміє пов'язати теоретичний матеріал з практичною діяльністю молодших школярів; застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається встановити найсуттєвіший зв'язок і залежність між явищами та фактами, робити висновки, самостійно буде достатньо повне, осмислене висловлювання, у цілому ґрунтовно висвітлює тему, проте ще має працювати над урізноманітненням словника, граматичною правильністю та стилістичним оформленням відповіді, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.

Оцінка «задовільно» Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, виявив поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача. Вміє наводити окремі власні приклади, проте не усвідомлює вимоги шкільної програми, не завжди правильно визначає методи й прийоми роботи з учнями початкових класів; тема висловлювання значною мірою розкрита, проте вона потребує глибинного висвітлення, має бути увиразнена основна думка, посилена єдністю стилю, мовне оформлення має бути більш різноманітним

Оцінка «незадовільно» Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про дисципліну, відтворює незначну частину навчального матеріалу, не вміє аналізувати та порівнювати теоретичний матеріал з практичною діяльністю молодших школярів, не володіє методичними та педагогічними термінами; побудовані думки викладаються на елементарному рівні, потребує

збагачення та урізноманітнення лексики і граматичної будови мовлення. Допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. Анісімова Г. О. Сучасний урок у початковій школі : традиції та інновації: навч.-метод. посібн. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 104 с.
2. Варзацька Л. Інтегровані уроки рідної мови і мовлення. 4 клас: посібн. для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. 120 с.
3. Вашуленко М.С. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод.посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 192с.
4. Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс з дисципліни «Методика навчання української мови в початковій школі». Книга 1. (розділи «Методика вивчення мовної теорії», «Методика розвитку усного та писемного зв'язного мовлення»). Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2016. 176 с
5. Коваль Г. П. Методика читання : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. 280 с.
6. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови: навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів. Тернопіль: Астон, 2008. 287с.
7. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М. С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2012. 364 с.
8. Нова українська школа: poradnik для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
9. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / за ред. А.П.Каніщенко, Г.О.Ткачук. Київ, 2011. 232с.

11.2. Допоміжна література

1. Вашуленко М.С. Довідник молодшого школяра з української мови і мовлення: посіб. для учнів поч. класів загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Видавничий дім «Освіта». 2015. 160 с.
2. Вашуленко М.С. Післябукварик: навч. посіб. для 1 кл. 2-ге перероб. і доповн. Київ: : Видавничий дім «Освіта». 2016. 96 с.
3. Вашуленко М., Вашуленко О. Про роботу над букварем нового видання. *Початкова школа*. 2018. № 8. С. 16–21.
4. Вашуленко М.С., Дубовик С. Робота над власним висловлюванням (есе) на уроках української мови. *Початкова школа*. 2017. №9. с.6–11.
5. Вашуленко М., Прищепя О., Вашуленко О. Читання, письмо, розвиток мовлення, 1 клас. *Початкова школа*. 2018. № 8. С. 37–42.
6. Вітюк В. Орфографічна грамотність: формуємо вміння писати без помилок. *Учитель початкової школи*. 2016. №5. С. 4–18.
7. Волошина Г.П., Роєнко Л.М. Типи та особливості уроків української мови і літературного читання у початкових класах. Умань, 2013. 204 с.
8. Голуб Н. Ситуативний метод на уроках української мови в школі. *Українська мова і література в школі*. 2013. № 7. С. 18 – 23.
9. Гуцалюк Т. Урок розвитку зв'язного мовлення у 2 класі з використанням технології «Сторітелінгу». *Початкова школа*. 2018. № 2. с. 15–17.
10. Зенченко Т. Компетентнісні орієнтири щодо вивчення теми «Прикметник» у 2 класі. *Початкова школа*. 2014. № 2. С. 13–16.
11. Каніщенко А. П. Вивчення прислівника у початкових та середніх класах: [дидактичний матеріал]. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 96 с.
12. Каніщенко А. П. Дієслово. Розвиток навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів: [дидактичний матеріал, 1-4 класи]. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 120 с.
13. Каніщенко А. П. Іменник. Розвиток навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів: [2-4 класи] Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 136 с.
14. Каніщенко А. П. Прикметник. Збагачення активного словника молодших школярів: [дидактичний матеріал, 1-4 класи] .Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 112 с.
15. Колот М. Творчі види робіт на уроках української мови. *Початкова школа*. 2018. № 3. с.15–19.
16. Лобчук О. Напрями роботи з розвитку умінь мовленнєвої діяльності у молодших школярів. *Початкова школа*. 2016. № 1. с. 9–14. 148.
17. Пасічник М. Використання нестандартних прийомів роботи над правописом словникових слів у 3 класі. *Початкова школа* . 2015. № 2. с. 11
18. Петренко І. Система вправ і завдань на практичне засвоєння української фразеології молодшими школярами. *Початкова школа*. 2018. № 3. с. 22– 26

19. Пономарьова К. Пріоритети в навчанні грамоти першокласників НУШ. *Початкова школа*. 2018. № 8. с. 21– 26.

20. Придаток О., Сапун Г. Українська мова та читання: підруч. для 2кл. закл. загал. серед.освіти. У 2 ч. Ч.1.Тернопіль: Підручники і посібники, 2019. 112 с.

21. Придаток О., Сапун Г. Українська мова та читання: підруч. для 2кл. закл. загал. серед.освіти. У 2 ч. Ч.2.Тернопіль: Підручники і посібники, 2019. 112 с.

22.Сапун Г. Українська мова та читання: підруч. для 3кл. закл. загал.серед. освіти. У 2 ч. Ч.1.Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. 128 с.

23. Сапун Г. Українська мова та читання: підруч. для 3кл. закл. загал.серед. освіти. У 2 ч. Ч.2.Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. 128 с.

24. Сапун Г. Українська мова та читання: підруч. для 4кл. закл. загал. серед. освіти. У 2 ч. Ч.1.Тернопіль: Підручники і посібники, 2021. 128 с.

25. Сапун Г. Українська мова та читання: підруч. для 4кл. закл. загал. серед. освіти. У 2 ч. Ч.2.Тернопіль: Підручники і посібники, 2021. 128 с.

26. Українська мова. Буквар : підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) Большакова І. О., Пристінська М. С. (2018)

27. Українська мова. Буквар : підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) Іщенко О. Л., Логачевська С. П. (2018)

28. Українська мова. Буквар : підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) Пономарьова К. І. (2018)

29. Українська мова. Буквар : підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) Наумчук В. І., Наумчук М. М. (2018)

30. Українська мова. Буквар : підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) Вашуленко М. С., Вашуленко О. В. (2018)

31. Українська мова. Буквар : підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) Захарійчук М. Д. (2018)

32. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 1, 2 класах / укладач Стус Т. В. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 160 с.

33. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах / укладач Стус Т. В. Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. 192 с.

11.3. Інтернет-ресурси

1. Державний стандарт початкової освіти. URL:
<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartupochatkovoyi-osviti>

2. Для вчителів НУШ «Щоденні 5». Читання текстів по методу В. Едигея. Частина І. [Електронний ресурс] / 2018. Режим доступу:
<https://vseosvita.ua/library/dla-vciteliv-nus-sodenni-5citannatekstiv-pometodu-v-edigea-castina-ii-73795.html>.

3. Для вчителів НУШ «Щоденні 5». Читання текстів по методу В. Едигея.

Частина II. [Електронний ресурс] / 2018. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/dla-vciteliv-nus-sodenni-5citannatekstiv-pometodu-v-edigea-castina-ii-73795.html>

4. Есе – що таке, як писати, твір есе, приклади. URL: <http://schoolteacher.klasna.com/uk/site/ese--shcho-take-yak-pisat.html>
5. Концепція Нової української школи. URL : https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrain_ska-shkolacompressed.pdf
6. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи URL: <http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-2-08- %D1%96.pdf>
7. Плесак О. 15 уроків з української мови. Розділ «Іменник», 1–4 класи: метод. посіб. Львів, 2013. 90 с. <http://loippo.lviv.ua/files/2013/Metodyka/Poch-shkola/1-klas/Gramota/15-3.pdf>
8. Пономарьова К.І. Вивчення есе на уроках української мови в 3-4 класах. URL: <https://www.slideshare.net/ippo-kubg/34-66949714>
9. Типова освітня програма розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна. URL :http://www.yrok.net.ua/load/nova_ukrajinska_shkola/normativna_baza_nush/ti_pova_osvitnja_programa_pid_kerivnictwom_r_b_shijana/316-1-0-7365
10. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. URL http://www.yrok.net.ua/load/nova_ukrajinska_shkola/normativna_baza_nush/ti_pova_osvitnja_programa_rozroblena_pid_kerivnictwom_o_ja_savchenko/316-1-0-7364
11. Шендеровський К. С. Як написати успішне есе. Методичні рекомендації до написання есе. URL: http://journalib.univ.kiev.ua/ese_gol_2.doc.